

Tiroid konu başlıkları

1. Tiroid bezi/Testleri/Guatr
2. Tiroid nodülü
3. Tiroid biyopsisi
4. Tiroid kanserleri
5. Tiroid ameliyatı
6. Hipotiroidi/Hashimoto
7. Tiroid hormonu tedavisi
8. Hipertiroidi/Graves
9. Radyoiyot (atom) tedavisi
10. Gebelikte tiroid bezi

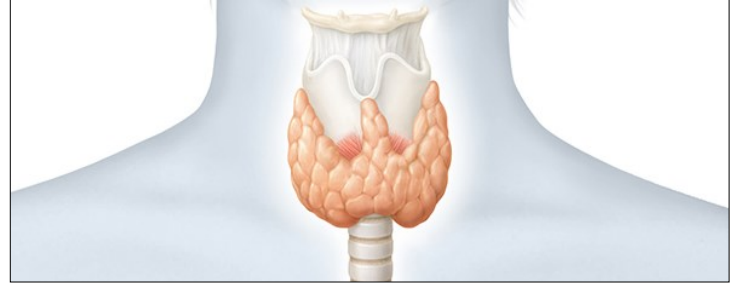
1. Tiroid Bezi/Testleri/Guatr www.erdincerturk.com/tiroidbezi

Tiroid bezi vücudun neresindedir? Görevi nedir?

Tiroid bezi boynun ön tarafında adam elması olarak adlandırılan kıkırdığın hemen altında ortadan bitişik olarak sağ ve sol parçaları olan endokrin (hormon yapan) organdır. Şekil olarak kelebeğe benzetilebilir. Lob olarak adlandırılan sağ ve sol parçaları vardır. Yaklaşık olarak yükseklikleri 4 cm ve genişlikleri 2 cm kadardır. Tiroid bezinin görevi tiroid hormonu adı verilen hormonu sentezleyerek dolaşıma vermektir. Tiroid hormonu kan dolaşımı ile tüm vücuda yayılarak etkisini gösterir.

Tiroid hormonunun etkileri nelerdir?

Tiroid hormonu vücuttaki tüm hücreleri etkileyebilen bir hormondur. Hücrelerin fonksiyonlarını düzenleyici rolü vardır. Eksikliğinde tüm metabolizmada bir yavaşlama, aksine fazla olduğunda da bir hızlanma görülür. Her iki durum da organizma için olumsuz sonuçlar doğurur. Kandaki tiroid hormonu seviyelerinin normalden az olması durumuna hipotiroidi (Bkz. Hipotiroidi) fazla olmasına durumuna da hipertiroidi (Bkz. Hipertiroidi) denir. Bu durumlar uygun şekilde tedavi edilmediklerinde kişilerde çeşitli rahatsızlıklara hatta tiroid komaları denilen yaşamı tehdit eden durumlara yol açabilir.

Tiroid bezinin hangi hastalıkları vardır?

Tiroid bezi hastalıkları birkaç başlıkta toplanabilir.

- Fonksiyon bozukluğuna bağlı hastalıklar; Az hormon sentezlemesine bağlı hipotiroidi, aşırı hormon sentezlemesine bağlı hipertiroidi.
- Tiroid bezinin tümörleri; İyi huylu tümörleri, kötü huylu tümörleri.
- Tiroid bezinin iltihabi hastalıkları; Kronik (uzun süreli) iltihabi hastalıkları, akut (kısa süreli) iltihabi hastalıkları, subakut (orta süreli) iltihabi hastalıkları
- Tiroid bezinin boyutu ile ilgili hastalıkları; Tiroid bezi boyutunun artması (Guatrlar), tiroid bezinin küçülmesi.
- Tiroid bezinin doğumsal hastalıkları; Tiroid bezinin gelişmemiş olması, tiroid bezinin doğumsal olarak fonksiyon gösteremiyor olması.

Guatr ne demektir?

Tiroid bezinin normal boyutundan daha büyük olması durumuna guatr denir. Tiroid bezinin fonksiyonunu göstermez. Az, çok veya normal çalışıyor olabilir. Guatrlı tiroid bezi içerisinde nodülleri ile birlikte olabileceği gibi nodülsüz guatr da olabilir. Tiroid bezi büyümesi genellikle göz ile dışardan bakılınca farkedilir veya hekim tarafından elle muayene sırasında veya ultrasonografi ile saptanabilir. Tiroid bezinin çok sayıda hastalığı bezde büyümeye yani guatra sebep olabilir. En sık guatr sebebi iyot eksikliğidir. Bir toplulukta iyot içeriği zengin besin tüketimi yeterli değil ise o toplulukta yüksek oranda guatr görülür. Bu duruma "endemik guatr" adı verilir.

İyot eksikliği ne gibi sorunlara yol açar?

İyot eksikliği uzun süreli olduğunda tiroid bezinde büyüme yani guatr gelişir. İyot eksikliği olan kişilerde tiroid nodülü gelişme olasılığı daha yüksektir. Yıllar içerisinde bu nodüllerde kontrolsüz tiroid hormonu yapımı yani zehirli nodüler guatr gelişme olasılığı vardır. Gebelik döneminde iyot eksikliği fetüs gelişimini olumsuz etkileyebilir. İyot eksikliği olan gebelerde erken düşük, erken doğum olasılığı artar. Yapılan araştırmalarda iyot eksikliği olan toplulukların genel ortalama zeka düzeylerinin daha düşük olduğu gösterilmiştir.

İyot gereksinimi nasıl anlaşılır ve eksiklik nasıl giderilir?

İyot denizde bol, toprakta ise az bulunan bir elementtir. Deniz ürünü yeterince tüketilmediğinde günlük iyot gereksiniminin karşılanabilmesi zordur. Yeterli deniz ürünü tüketmeyen toplumlarda genellikle tuzlar iyottan zenginleştirilmiştir. Böylelikle iyot eksikliği sorunu büyük oranda çözülür. İyot eksikliği kan ve idrar ölçümleri ile kolay tespit edilemez. Herkese iyottan zengin besin tüketimi ve iyotlu tuz kullanımı tavsiye edilir. Hamilelikte iyot gereksinimi belirgin arttığı için besinler dışında ayrıca iyot içeren ilaç takviyesi alınması tavsiye edilir (Bkz. Hamilelikte tiroid).

Tiroid hormon tetkikleri ile ilgili neleri bilmek gerekir?

En sık kullanılan tiroid testleri kan örneğinde TSH, serbest T4, serbest T3 seviyelerinin ve tiroid antikorlarının ölçülmesidir. Bu testler içerisinde tiroid bezinin fonksiyonunu en hassas gösteren tetkik TSH seviyesinin ölçümüdür. Serum TSH seviyesinin yükselmesi kanda tiroid hormonu yetersizliğinin, serum TSH seviyesinin çok düşük olması da tiroid hormonu fazlalığının göstergesidir. TSH adlı hormon beyinden salgılanan ve tiroid bezinin çalışmasını kontrol eden hormondur. Tiroid hormonu kanda azalmaya başladığında ilk olarak beyinden TSH salgılanması artar ve tiroid hormon seviyesi normalin altına inmeden önce kandaki TSH seviyesi yüksek bulunur. Yani tiroid hormonu yetersizliği durumunun erken dönemlerinde ilk olarak serum TSH seviyesinin yüksek olduğu görülür. Tiroid hormonu artışı olduğu durumda da tersi söz konusudur. İlk olarak serum TSH seviyesi normal sınırların altına iner.

Tiroid antikorlarının anlamı nedir?

Antikorlar vücudu korumak üzere kan hücreleri tarafından yapılan moleküllerdir. Vücudumuzun savunmasında önemli rolleri vardır. Bazı kişilerde ise yabancı maddelere veya mikroplara karşı değil vücudun kendi hücrelerine karşı antikorlar yapıldığı görülür. Bunlara otoantikorlar adı verilir. Otoantikorların neden oluştuğu bilinmemektedir. Tiroid hücrelerine karşı oluşan otoantikorlar en sık rastlanılan otoantikorlardır. Otoantikor yapımı genellikle sürekli ve otoantikor yapımı durduracak bir tedavi henüz geliştirilememiştir. Bu antikorlar tiroid hücreleri ile reaksiyona girerler ve tiroid bezinin fonksiyonunu bozarak hipotirodiye (Bkz. Hipotirodi) yol açabilirler. Hipotirodi genellikle yıllar süresince çok yavaş gelişir. Tiroid otoantikoru saptanan her kişide hipotirodi gelişeceği anlamına gelmez. Tiroid otoantikoru saptanan kişilerin büyük çoğunluğunda hipotirodi gelişmez.

Tiroid bezini en iyi gösteren görüntüleme yöntemi hangisidir?

Tiroid bezi ultrasonografi, sintigrafi, bilgisayarlı tomografi, manyetik rezonans veya pozitron emisyon tomografisi denilen yöntemlerle görüntülenebilir. Hepsi farklı özellikler göstermekle birlikte en sık kullanılan ve tiroid bezinin morfolojisini en iyi gösteren görüntüleme yöntemi ultrasonografidir. Diğer yöntemler çok daha pahalı, radyasyonu daha fazla ve genellikle daha yetersiz bilgi verir. Konusunda uzman hekimlerin yaptığı ultrasonografi ile hem tiroid bezinin dokusu hakkında hem de varsa nodüllerinin yapısı hakkında oldukça güvenilir bilgi alınabilir. Diğer görüntüleme yöntemlerinin yapılmasına sıklıkla gerek kalmaz.

Tiroid sintigrafisi nasıl bir görüntüleme yöntemidir?

Tiroid sintigrafisi denilen yöntemde tiroid hücrelerinde yoğun olarak tutulan radyasyonla işaretli bir molekül damardan verilir ve bir süre sonra tiroid bezi üzerindeki radyasyonun oluşturduğu aktivitenin filmi çekilir. Böylelikle tiroid bezinin yapısı hakkında, hem de aktivasyonunun bezin hangi kısımlarından geldiği konusunda bilgi sahibi olunmuş olur. Verilen radyasyon çok düşük doz radyasyondur. Gebelikte kesinlikle uygulanmaz.